

ANALISIS PENTAFSIRAN MUALAF MENURUT ISLAM DAN ENAKMEN PENTADBIRAN AGAMA ISLAM NEGERI DI MALAYSIA

Azman, A.R¹, Irwan, M.S², Mahazan, A.M³, Nuradli Ridzwan Shah,
M.D⁴, Wan Mohd. Fazrul Azdi, W.R⁵, Rose Irnawaty, Ibrahim⁶ &
Norlina Ismail⁷

ABSTRACT

Converts is categorised as those entitled to receive zakat in Islam. There are differences in the interpretation of the definition of converts who can influence the distribution of zakat management. The differences that may exist are either non-Muslims that Islam is also likely to be eligible to receive zakat or not. Thus, the objective of this article is to identify

¹ Pensyarah Kanan, Fakulti Syariah dan Undang-Undang, Universiti Sains Islam Malaysia, 71800 Nilai, Negeri Sembilan, Malaysia. E-mail: azman@usim.edu.my.

² Prof. Madya, Fakulti Syariah dan Undang-Undang dan Pengarah Institut Pengurusan dan Penyelidikan Fatwa Sedunia (INFAD), Universiti Sains Islam Malaysia, 71800 Nilai, Negeri Sembilan, Malaysia. E-mail: irwan@usim.edu.my.

³ Pensyarah Kanan, Fakulti Kepimpinan dan Pengurusan, Universiti Sains Islam Malaysia, 71800 Nilai, Negeri Sembilan, Malaysia. E-mail: mahazan@usim.edu.my.

⁴ Pensyarah Kanan, Fakulti Ekonomi dan Muamalat, Universiti Sains Islam Malaysia, 71800 Nilai, Negeri Sembilan, Malaysia. E-mail: nuradli@usim.edu.my; mohdddalins@yahoo.com.

⁵ Pensyarah Kanan, Fakulti Kepimpinan dan Pengurusan, Universiti Sains Islam Malaysia, 71800 Nilai, Negeri Sembilan, Malaysia. E-mail: wmfazrul@usim.edu.my

⁶ Pensyarah Kanan, Fakulti Sains dan Teknologi, Universiti Sains Islam Malaysia, 71800 Nilai, Negeri Sembilan, Malaysia. E-mail: rose.irnawaty@usim.edu.my.

⁷ Calon Pelajar Sarjana Syariah, Fakulti Syariah dan Undang-Undang, Universiti Sains Islam Malaysia, 71800 Nilai, Negeri Sembilan, Malaysia. E-mail: linaismail29@gmail.com.

the definition of converts by the debate earlier and contemporary scholars of various sects in detail. This article is also analyzes the interpretation of converts in Administration of Islamic Law for every state in Malaysia. This article found that there are some differences in the interpretation of whether the recipient converts the sight of the priests of the sect or the clauses in the Administration of Islamic Law. Scholars agreed to accept the definition of a new converts as individuals who converted to Islam but conflicted opinions in receiving non-Muslims who tends his heart to Islam as part of a convert who is entitled to. This article was expected to present a clearer interpretation of varsiti convert simultaneously triggered a new management model in distribution of zakat assistance. Further research can be done to identify the law using of zakat funds in da'wah of non-Muslims in Malaysia.

Keywords: *Converts, Administration of Islamic Law, Muslim Scholars, Da'wah of non-Muslim, Malaysia.*

ABSTRAK

Mualaf dikategorikan sebagai golongan yang berhak menerima bahagian zakat dalam Islam. Terdapat perbezaan pentafsiran definisi mualaf yang boleh mempengaruhi pengurusan agihan zakat. Perbezaan yang mungkin wujud adalah sama ada orang bukan Islam yang cenderung kepada Islam juga berhak menerima bahagian zakat ataupun tidak. Justeru, objektif artikel ini adalah untuk mengenal pasti definisi mualaf berdasarkan perbincangan ulama terdahulu dan kontemporari daripada pelbagai madhhab secara terperinci. Artikel ini turut menganalisis pentafsiran mualaf menurut Enakmen Pentadbiran Agama Islam bagi setiap negeri di Malaysia. Artikel ini mendapati bahawa terdapat beberapa perbezaan yang wujud dalam pentafsiran asnaf mualaf sama ada menurut pandangan imam-imam madhhab mahupun klausa-klausa di dalam Enakmen Pentadbiran Agama Islam Negeri. Ulama bersepakat menerima definisi mualaf sebagai individu yang baru memeluk agama Islam tetapi berselisih pendapat dalam menerima orang bukan Islam yang cenderung hatinya kepada Islam sebagai sebahagian daripada mualaf yang berhak ke atas zakat. Artikel ini diharapkan dapat memberikan gambaran yang lebih jelas terhadap

varsiti pentafsiran mualaf sekaligus mencetuskan model pengurusan baharu dalam agihan bantuan zakat. Kajian lanjutan boleh dilakukan bagi mengenal pasti hukum menggunakan dana zakat dalam dakwah non-Muslim di Malaysia.

Kata kunci: *Mualaf, Enakmen Pentadbiran Agama Islam, Ulama Mazhab, Dakwah Non-Muslim, Malaysia.*

PENGENALAN

Zakat merupakan salah satu instrumen atau kaedah pengukuhan ekonomi yang disediakan oleh Islam. Perbendaharaan dana zakat akan sentiasa ada selagi mana terdapat umat Islam yang berkemampuan menunaikan kewajipan ini. Dalam konteks pengagihan dana zakat pula, mualaf merupakan salah satu asnaf yang berhak menerima bahagian zakat. Pensyariatan ini dinyatakan dengan jelas melalui Firman Allah SWT:

﴿ إِنَّمَا الصَّدَقَتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَمِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمُؤَلَّفَةِ قُلُوبُهُمْ وَفِي الرِّقَابِ وَالْغُرَمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَابْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةٌ مِّنَ اللَّهِ ۗ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ٩٠ ﴾

Maksudnya: “Sesungguhnya sedekah zakat itu hanyalah bagi orang-orang fakir, miskin, amil, mualaf yang dipujuk hatinya, untuk hamba, orang yang berhutang, pada jalan Allah dan orang-orang yang dalam perjalanan, sebagai suatu ketetapan yang diwajibkan Allah dan Allah Maha Mengetahui lagi Maha Bijaksana.”

(al-Quran. al-Tawbah 9: 60)

Ayat ini berkisar mengenai asnaf-asnaf yang layak menerima zakat. Berpandukan ayat ini, terdapat lapan asnaf yang berhak menerima zakat sepertimana yang dinyatakan di dalam ayat di atas. Antaranya asnaf mualaf yang baru berjinak-jinak atau mengenali agama Islam.

Walaupun kesemua asnaf ini telah disyariatkan dengan *al-asnaf qat'iy* dan *sarih*, namun perubahan zaman dan tempat telah menyebabkan berlaku sedikit perubahan dalam melaksanakan suruhan Ilahi tersebut. Sebagai contoh, pada zaman pemerintahan Khalifah

Abu Bakr, Sayyidina ‘Umar telah mencetuskan “ijtihad baru” apabila mencadangkan supaya golongan mualaf tidak lagi perlu diberikan zakat.

Sayyidina ‘Umar menggunakan kaedah *ta‘lil al-ahkam* dengan mengaitkan hukum dengan situasi semasa untuk mempertahankan pendapatnya. Beliau mengatakan bahawa ‘illah pemberian zakat kepada mualaf adalah untuk menguatkan lagi orang Islam. Selepas kewafatan Rasulullah SAW dan perkembangan Islam di Tanah Arab, Islam telah pun kuat dan tidak memerlukan bantuan mereka yang dahulunya diberikan zakat daripada bahagian mualaf.

Dalam era perkembangan madhhab fiqh pula, fuqaha telah berusaha mentafsirkan asnaf mualaf sesuai dengan pemahaman mereka terhadap nas dan realiti semasa. Walau bagaimanapun, ia telah menyerlahkan pandangan yang berbeza-beza. Sebagai contoh, asnaf mualaf telah ditafsirkan dengan pentafsiran yang berbeza, ada pandangan yang mengatakan mualaf termasuk golongan kafir dan Muslim, namun ada juga yang mengkhususkan kepada Muslim sahaja.

Isu perubahan hukum kerana perubahan nilai semasa dan setempat tidak terkecuali dalam masalah pentafsiran asnaf mualaf. Hal ini mungkin tidak dapat diterima oleh sesetengah pihak lantaran asnaf-asnaf penerima zakat telah pun dinyatakan dengan jelas dalam al-Quran. Penjelasan tentang bagaimana cara hendak mengenal pasti asnaf-asnaf tersebut masih menimbulkan perbahasan di kalangan para fuqaha. Jurang masa yang panjang dan kedudukan yang jauh dari tempat turunnya wahyu telah menimbulkan perselisihan pandangan yang lebih banyak tentang pentafsiran tersebut lantaran wujudnya pelbagai perbezaan dari segi budaya dan keperluan masyarakat setempat.

Fokus artikel ini adalah untuk mengenal pasti tafsiran asnaf yang didefinisikan oleh para ulama terdahulu dan kontemporari, serta mengenal pasti perbezaan tafsiran tersebut untuk diaplikasi pada masa kini. Seterusnya, artikel ini turut mengenal pasti takrifan mualaf yang termaktub di dalam Enakmen Pentadbiran Agama Islam Negeri di Malaysia.

Terdapat kekeliruan dalam kalangan masyarakat mengenai pengagihan skim bantuan zakat kepada asnaf mualaf. Persoalan yang utama adalah mengenai takrifan mualaf itu sendiri sama ada mualaf termasuk golongan kafir yang baru mengenali Islam atau terbatas kepada golongan Muslim sahaja. Realiti ini telah menyebabkan satu kajian diperlukan untuk menilai semula pentafsiran asnaf mualaf dengan

merujuk kriteria yang telah ditetapkan oleh para fuqaha serta Enakmen Pentadbiran Agama Islam Negeri. Seterusnya satu penyesuaian perlu dijalankan agar pentafsiran yang diberikan dapat memenuhi kehendak dan keperluan masyarakat di setiap negeri di Malaysia. Kaedah yang difikirkan sesuai untuk mencapai kehendak ini adalah dengan menekankan nilai-nilai semasa yang wujud sama ada yang telah atau boleh memberikan kesan kepada pentafsiran asnaf mualaf.

HASIL KAJIAN

Artikel ini mengenal pasti beberapa maklumat berkaitan tafsiran asnaf mualaf dari sudut literal dan istilah menurut empat Madhhab Fiqh. Definisi daripada kitab tafsir dan tafsiran kontemporari juga diperolehi. Artikel turut menyenaraikan definisi asnaf mualaf menurut Enakmen Pentadbiran Agama Islam Negeri di Malaysia.

Definisi Mualaf

Definisi mualaf dapat diuraikan daripada pelbagai sudut yang berbeza iaitu dari sudut bahasa, menurut ulama mazhab, kitab tafsir, ulama' kontemporari serta takrifan di dalam Enakmen Pentadbiran Agama Islam Negeri.

Definisi Mualaf dari Sudut Bahasa

Definisi mualaf menurut bahasa boleh dilihat melalui pelbagai jenis kamus. Artikel ini menjelaskan definisi mualaf berpandukan kamus daripada tiga bahasa yang berbeza iaitu Bahasa Arab, Bahasa Melayu dan Bahasa Inggeris.

Kamus Bahasa Arab seperti *Lisan al-‘Arabiyy* menjelaskan bahawa perkataan mualaf berasal daripada perkataan Bahasa Arab ‘*allafa*’, yang bermaksud menjadikan sesuatu angka itu seribu, mengumpulkan sesuatu antara satu dengan yang lain dan mengarang buku (Ibn Manzur, 1996).

Al-Marbawi pula menyatakan bahawa mualaf bermaksud orang yang baru (memeluk) Islam. Perkataan ini berasal daripada perkataan *alifa*, *ya’lifu*, *ilfan*. *Alifahu* pula bermaksud suka atau gemar ia akan dia atau menjinaki. Manakala *allafa baynahum* bermaksud memperkasihkan antara mereka itu (Al-Marbawiy, t.th). Manakala

di dalam *Muʿjam Lughat al-Fuqaha'* mendefinisikan mualaf sebagai seseorang yang diberi zakat untuk melembutkan hati mereka supaya memeluk Islam (Qal'ajiyy, 2010).

Definisi mualaf dalam kamus Bahasa Melayu dapat dilihat melalui tafsiran yang diguna pakai oleh Dewan Bahasa dan Pustaka iaitu Mualaf bermaksud orang yang baru memeluk agama Islam, saudara baru (Kamus Dewan Edisi Keempat, 2010). Manakala mualaf di dalam Kamus Besar Bahasa Melayu Utusan bermaksud saudara baru, orang yang baru masuk atau memeluk agama Islam (Safarwan, 2002).

Menurut kamus Bahasa Inggeris, Chambers dictionary of Etymology, mualaf ialah *person who has been converted* iaitu seseorang yang telah menukar, mengubah atau memeluk (Barnhart, 1998).

Perkataan *qulubuhum* merupakan gabungan dua perkataan iaitu *qulub* dan *hum*. *Qulub* berasal daripada *qalaba*, *yaqlibu*, *qalban*, yang bermaksud menterbalikkan atau mengubah bahagian luar ke dalam. *Qulub* ialah kata majmuk bagi *qalb*, yang bermaksud ketulan jantung yang mempunyai sambungan urat darah. Perkataan *qalb* juga boleh digunakan sebagai kiasan bagi akal. (Hasanah Abd Khafidz, 2006)

Berdasarkan definisi dari sudut bahasa yang dinyatakan di atas, penyelidik mendapati secara literalnya perkataan mualaf berasal daripada perkataan Bahasa Arab '*allafa*' yang didefinisikan sebagai orang yang baru memeluk Islam atau saudara baru.

Definisi Mualaf Menurut Madhhab Empat

Tafsiran mualaf turut dibahaskan oleh para fuqaha' terdahulu. Setiap madhhab melihat aspek yang berbeza dalam menilai takrifan asnaf mualaf. Tafsiran ini melalui perbahasan yang panjang oleh para fuqaha' bersandarkan hujah-hujah yang dikemukakan melalui peristiwa pengagihan zakat yang berlaku pada zaman Rasulullah SAW dan para sahabat baginda. Pentafsiran mualaf menurut madhhab empat diperincikan seperti berikut:

Madhhab Hanafiyy

Madhhab Hanafiyy tidak menjelaskan definisi mualaf secara terperinci. Madhhab ini lebih cenderung untuk membahaskan mengenai pemberian zakat kepada asnaf mualaf. Perbahasan yang dibincangkan adalah seperti berikut:

Al-Kasaniyy (t.th) dalam bukunya “*Bada’i*” telah menyebutkan sebahagian golongan penerima zakat daripada asnaf mualaf pada zaman Rasulullah SAW tanpa memberikan definisi mualaf. Dalam bukunya disebutkan, “manakala *mu’allaḥ qulubuhum* (yang dijinakkan hatinya) dikatakan: sesungguhnya mereka adalah pemimpin Quraisy dan pahlawan Arab seperti: Abu Sufyan bin Harb, Safwan bin Umayyah, al-Aqra^c bin Habis, ‘Uyaynah bin Hisn al-Fazariyy, al-‘Abbas bin Mirdas al-Salmiyy, Malik bin ‘Awf al-Nadriyy, Hakim bin Hizam dan lain-lain lagi, dan mereka mempunyai kuasa, kekuatan dan pengikut yang ramai (Al-Kasaniyy, t.th). Sebahagiannya telah memeluk Islam dengan sebenar-benarnya, manakala ada antaranya yang memeluk Islam secara zahir sahaja dan bukan dengan sebenar-benar Islam. Mereka adalah daripada golongan munafiq. Ada pula sebahagiannya yang terdiri daripada golongan yang sukakan keadaan yang selamat (Al-Kasaniyy, t.th).

Dalam buku *al-Durr al-Mukhtar* pula, tiada penjelasan atau penerangan dibuat bagi mentafsirkan mualaf berbanding asnaf-asnaf yang lain. Ibn ‘Abidin (t.th) ketika mengulas lanjut kitab ini menyebut bahawa penulis teks *al-Durr al-Mukhtar* mungkin tidak membuat sebarang perincian tentang mualaf kerana asnaf ini telah digugurkan daripada senarai penerima zakat. Hal ini demikian kerana ‘illah bagi hukum tersebut iaitu menguatkan agama Islam telah tiada atau kerana telah berlaku peristiwa *naskh* (pemansuhan).

Naskh yang dimaksudkan ialah sabda Rasulullah SAW kepada Mu‘az supaya beliau mengambil zakat daripada orang kaya dan diberikan kepada orang fakir. Berdasarkan hadis ini, hukum pemberian zakat dihadkan kepada golongan fakir semata-mata tanpa menyatakan pemberian untuk golongan mualaf, seolah-olah telah berlaku pemansuhan hukum. Menurut Ibn ‘Abidin lagi, hadis ini telah menjadi asas ijmak sahabat pada zaman Sayyidina Abu Bakar bahawa asnaf mualaf telah digugurkan daripada senarai penerima zakat (Ibn ‘Abidin, t.th).

Menurut penulisan dalam *Al-Muhith Al-Burhaniyy fi Al-Fiqh Al-Nu‘man Fiqh Imam Abi Hanifah R.A*, maksud *mualafatu qulubuhum* ialah golongan dari kalangan kaum Musyrikin (Ibn Ahmad, 2004). Rasulullah SWT telah memberikat sesuatu pemberian kepada mereka (zakat) bagi tujuan melembutkan hati mereka ketika umat Islam sedang lemah dan sebaliknya bagi orang kafir (Ibn Ahmad, 2004). Selepas

kewafatan Rasulullah SWT, orang Islam telah bertambah dan menjadi sebuah agama yang kuat, oleh yang demikian gugurlah hak pemberian zakat kepada asnaf mualaf. Ini kerana pemberian tersebut bertujuan untuk melembutkan hati mereka terhadap Islam ketika Islam masih lemah. Ini merupakan definisi yang diberikan oleh as-Sya'biyy. Beliau juga menyatakan: terputusnya hak pemberian zakat kepada golongan mualaf dengan kewafatan Rasulullah SWT (Ibn Ahmad, 2004).

Di dalam kitab *Al-Hidayah Fi Syarh Al-Bidayah Al-Mubtadiyy* juga tiada penjelasan mengenai tafsiran asnaf mualaf secara terperinci. Menurut kitab ini hak mualaf untuk menerima bahagian zakat terhenti setelah kewafatan Nabi Muhammad SAW. Hal ini kerana Allah SWT telah memuliakan agama Islam dan Islam merupakan agama yang kuat dan teragung. Perkara ini telah menjadi ijma' para fuqaha' madhhab Hanafi (al-Farghānī, t.th).

Madhhab Malikiyy

Pentafsiran istilah mualaf turut dibahaskan oleh para fuqaha' madhhab Malikiyy. Para ulama' daripada madhhab Malikiyy mengklasifikasikan golongan asnaf mualaf kepada dua golongan, iaitu golongan kafir dan golongan Muslim. Pentafsiran asnaf mualaf menurut madhhab Malikiyy adalah seperti berikut:

Menurut Al-Dusuqiyy (t.th), mualaf ialah orang kafir yang diberikan zakat supaya memeluk Islam. Mualaf juga bermaksud orang yang baru memeluk agama Islam, lalu diberikan zakat supaya pegangan agamanya semakin kuat (Al-Dusuqiyy, t.th). Antara kedua-dua pentafsiran ini, Ibn 'Irfah telah mengutamakan pentafsiran yang kedua (Al-Dusuqiyy, t.th).

Berdasarkan kedua-dua pentafsiran ini, terdapat dua golongan mualaf, iaitu kafir dan muslim. Dalam madhhab Malikiyy, pemberian zakat kepada kedua-dua golongan ini mempunyai hukum yang berbeza. Hukum memberikan zakat kepada orang yang baru memeluk Islam untuk mengukuhkan imannya adalah kekal dan tidak dimansuhkan (Al-Dusuqiyy, t.th).

Para ulama' berselisih pendapat tentang hukum memberikan zakat kepada orang kafir untuk menggalakkannya memeluk Islam. Menurut Abu al-Barakat dan 'Abd al-Wahhab (seperti yang telah disahkan oleh Ibn Bashir dan Ibn al-Hajib), hukumnya adalah kekal dan tidak

dimansuhkan. Alasannya, tujuan memberikan zakat kepada mualaf kafir adalah untuk menggalakkan mereka memeluk Islam dengan tujuan menyelamatkan mereka daripada api neraka (Al-Dusuqiyy, t.th).

Menurut al-Dusuqiyy (t.th) dan al-Qabbab (t.th) (seperti yang disebutkan dalam *Sharh Qawa'id Iyyad*), hukumnya telah dimansuhkan. Perkara ini merupakan pendapat yang masyhur dalam madhhab Malikiyy. Alasannya, tujuan pemberian zakat kepada mualaf kafir adalah untuk menggalakkan mereka memeluk Islam dengan tujuan mendapatkan bantuan mereka untuk umat Islam. Memandangkan Islam telah kuat, maka pemberian zakat kepada mualaf kafir dihentikan (Al-Dusuqiyy, t.th). Dalam hal ini, al-Lakhmi memberikan pandangan bahawa, sekiranya pada sesuatu masa dirasakan zakat perlu diberikan kepada golongan ini, maka ia harus diberikan (Al-Dusuqiyy, t.th).

Madhhab Shafi'iy

Para ulama' Madhhab Shafi'iy turut memperincikan mengenai pentafsiran asnaf mualaf. Madhhab ini menegaskan bahawa mualaf terdiri daripada orang yang telah menganut agama Islam sahaja. Pelbagai hujah dan perbincangan yang dibincangkan untuk mengukuhkan lagi pendapat ini. Antaranya adalah seperti berikut:

Berdasarkan pandangan dalam Madhhab Shafi'iy, mualaf ialah orang yang dijinakkan atau dilembutkan hatinya yang telah memeluk Islam (Al-Shafi'iy, t.th). Berdasarkan pentafsiran ini, golongan mualaf terbatas kepada orang yang telah memeluk Islam sahaja. Mereka ini diberikan zakat untuk menguatkan lagi pegangan mereka terhadap Islam. Ia terbuka kepada semua umat Islam tanpa ada batasan masa sama ada mereka masih baru memeluk Islam atau menganutinya semenjak kecil lagi kerana dilahirkan dan dibesarkan dalam keluarga Islam.

Pentafsiran mualaf yang terbatas untuk golongan muslim semata-mata memberikan isyarat awal bahawa golongan kafir dan musyrik tidak layak untuk menerima zakat daripada bahagian asnaf mualaf. Perkara ini ditegaskan lagi dengan kenyataan Imam Shafi'iy bahawa hukum memberikan zakat kepada musyrik atau kafir dengan tujuan supaya dia memeluk Islam adalah tidak dibenarkan (al-Butiyy, 1991).

Menurutnya lagi, walaupun terdapat fakta bahawa Nabi SAW memberi sedikit harta kepada beberapa musyrikin pada *'Am Hunayn*

iaitu tahun berlakunya Peperangan *Hunayn* iaitu tahun kelapan Hijrah (al-Butiyy, 1991) untuk melembutkan hati mereka, namun pemberian itu sebenarnya melalui peruntukan harta *fay'* dan harta peribadi Nabi SAW sendiri dan bukannya daripada harta zakat. Hal ini dikuatkan lagi dengan sabda baginda kepada Mu'az sebelum dia dihantar ke Yaman bahawa harta zakat yang dikutip daripada penduduk Muslim Yaman hendaklah diagihkan di kalangan mereka sendiri yang telah melakukan janji setia dan bukan kepada orang yang membelakangi atau menentang mereka (Al-Shafi'iy, t.th).

Al-Nawawiyy, salah seorang fuqaha dalam madhhab Shafi'iy berpendapat, mualaf boleh dibahagi kepada dua bahagian, iaitu kafir dan muslim. Pembahagian ini pada zahirnya kelihatan bertentangan dengan pandangan Imam Shafi'iy yang membataskan mualaf kepada muslim sahaja. Namun hakikatnya, perkara ini menguatkan lagi pandangan beliau kerana al-Nawawiyy turut bersetuju bahawa mualaf kafir tidak diberikan zakat seperti yang dinyatakan oleh Imam Shafi'iy. Mualaf kafir terdiri daripada dua golongan iaitu orang kafir yang lembut hati dan cenderung kepada Islam dengan pemberian zakat. Kedua, orang kafir yang ditakuti kejahatannya, maka dia diberikan zakat untuk mengelakkan kejahatannya itu. Kedua-dua golongan ini tidak boleh diberikan zakat, namun ada pendapat yang mengharuskan pemberian kepada mereka melalui harta *al-khums* dan bukannya daripada zakat. Ada pula pendapat yang membataskan pemberian hanya dalam keadaan-keadaan yang amat memerlukan sahaja (Al-Nawawiyy, 1991).

Mualaf muslim pula terdiri daripada tiga golongan. Pertama, orang yang telah memeluk Islam tetapi niat dan keimanannya masih lemah, maka dia diberikan zakat untuk menguatkan keimanannya. (Al-Nawawiyy, 1991). Kedua, orang Islam yang mempunyai kedudukan dan kemuliaan yang diharapkan dengan memberinya zakat, maka pengikutnya akan turut memeluk Islam. Ketiga, orang Islam yang diberi zakat dan dilembutkan hatinya supaya pengikutnya akan bangun menentang orang kafir atau golongan yang enggan membayar zakat serta bangun mengutip zakat daripada mereka (Al-Nawawiyy, 1991).

Mualaf menurut kitab *Al-Bayan fi Madhhab Al-Shafi'iy* adalah asnaf yang layak menerima zakat (al-Yamaniyy, 2000). Mereka dinamakan mualaf kerana hati mereka dilunakkan dengan pemberian zakat. Mualaf terbahagi kepada dua golongan. Golongan yang pertama ialah orang-orang yang mulia, berkuasa, dihormati dan juga mereka

yang berniat baik terhadap Islam. Rasulullah SAW memberikan zakat kepada golongan ini untuk melunakkan hati mereka serta memberi semangat kepada mereka untuk memeluk Islam. Contohnya pemberian zakat kepada Sufyan bin Umayyah dan Amir bin Thufail. Manakala golongan yang kedua adalah golongan kafir yang kuat melawan Islam. Ketika pemerintahan Islam pada zaman tersebut, mereka diberikan zakat sehingga dapat melembutkan hati mereka dan menjadi baik (Al-Yamaniyy, 2000).

Berdasarkan kitab *Al-Tanbih fi Fiqh Al-Shafi'iy*, muallaf dibahagikan kepada dua kategori. Kategori pertama adalah dari kalangan orang kafir, manakala yang kedua dari kalangan Muslim (Al-Shiraziyy, t.th). Kategori yang pertama, iaitu muallaf kafir terbahagi kepada dua golongan. Golongan pertama adalah golongan yang diharapkan dengan pemberian zakat, mereka dapat memeluk agama Islam. Golongan yang kedua ialah mereka yang ditakuti kejahatan mereka terhadap Islam. Menurut Al-Shiraziyy (t.th), ketika zaman Rasulullah SWT, mereka diberikan sebanyak 1/5 bahagian daripada harta rampasan perang. Kategori yang kedua juga terbahagi kepada dua golongan. Golongan yang pertama ialah golongan Muslim yang baru memeluk Islam yang diharapkan dengan pemberian zakat kepadanya dapat mempengaruhi orang lain supaya memeluk agama Islam. Golongan yang kedua ialah golongan Muslim yang diberikan zakat untuk mengukuhkan pegangan serta menetapkan hati mereka terhadap Islam (Al-Shiraziyy, t.th).

Rasulullah SAW telah memberikan zakat kepada mereka yang bukan Islam. Selepas kewafatan Rasulullah SAW, terdapat tiga pendapat yang berbeza mengenai perkara ini. Pendapat yang pertama, zakat tidak diberikan kepada mereka yang masih belum memeluk agama Islam. Berbeza dengan pendapat kedua yang memberikan bahagian zakat asnaf muallaf kepada mereka yang bukan Muslim. Pendapat yang ketiga pula mereka diberikan 1/5 bahagian (bahagian Nabi SAW) daripada pembahagian harta rampasan perang. Manakala orang kafir yang tinggal berhampiran dengan Negara Islam diberikan zakat kepada mereka bagi mempertahankan Negara (Al-Shiraziyy, t.th).

Di dalam kitab *al-Muhadhdhab fi Fiqh Al-Shafi'iy*, dinyatakan bahawa muallaf terbahagi kepada dua golongan, iaitu muslim dan kafir (Al-Shiraziyy, t.th). Golongan muallaf daripada kafir terbahagi kepada dua bahagian. Bahagian pertama adalah orang kafir yang diharapkan

kebaikan daripada mereka. Bahagian kedua ialah orang kafir yang ditakuti akan kejahatan mereka. Pada zaman baginda Rasulullah SAW, mereka diberi bahagian daripada bahagian zakat kepada asnaf mualaf (Al-Shiraziyy, t.th).

Madhhab Hanbaliyy

Menurut madhhab Hanbaliyy, mualaf boleh terdiri daripada orang kafir atau muslim. Mualaf didefinisikan sebagai pemimpin kafir yang memimpin suatu kaum atau kumpulan yang diharapkan agar memeluk Islam atau diharapkan supaya menghentikan kejahatannya, dan orang Islam yang diharapkan dengan memberinya zakat akan dapat menguatkan keimanannya, atau pemimpin muslim yang diharapkan agar para pengikutnya akan memeluk Islam atau menasihatkan dan menggalakkannya supaya berjihad atau membela orang Islam atau menghentikan kejahatannya seperti Khawarij atau menimbulkan kekuatan untuk mengutip zakat daripada orang yang tidak akan membayar zakat kecuali dengan ugutan dan paksaan (Al-Buhutiyy, 1982).

Berdasarkan pandangan para fuqaha dalam pentafsiran mualaf, dapat disimpulkan bahawa terdapat pelbagai pandangan dalam hal ini. Terdapat pentafsiran yang dipersetujui oleh beberapa madhhab, begitu juga, terdapat pentafsiran yang hanya dikemukakan oleh madhhab tertentu.

Semua madhhab memberikan definisi mualaf dengan menekankan unsur keagamaan dengan wujudnya objektif pengagihan zakat untuk melembutkan hati dan menguatkan iman. Namun tiada fuqaha yang mengaitkan pentafsiran mualaf dengan unsur harta iaitu sama ada seseorang mualaf itu fakir, miskin ataupun kaya.

Mereka mempunyai hak yang sama untuk menerima zakat daripada bahagian asnaf mualaf. Hal ini sejajar dengan matlamat pemberian zakat kepada mualaf yang lebih menumpukan kepada urusan menguatkan Islam dan keislaman seseorang berbanding masalah kemiskinan di kalangan mualaf. Perbezaan pandangan tentang pentafsiran mualaf ditunjukkan dalam jadual berikut:

	Hanafi	Maliki	Shafi'i	Hanbali
Kafir	-	x	x	/
Pemimpin Quraisy dan pahlawan Arab	/	-	-	/
Orang yang baru memeluk Islam	-	/	/	/
Orang atau pemimpin Islam yang ada kemulian dan kedudukan diharapkan pengikutnya akan ikut memeluk Islam	-	-	/	/
Orang atau pemimpin Islam yang diberikan zakat dengan harapan pengikutnya akan menentang orang kafir dan golongan yang enggan membayar zakat.	-	-	/	/

Jadual 1: Aspek Tafsiran Mualaf Menurut Fuqaha Klasik

Berdasarkan jadual di atas, didapati bahawa dari sudut kepemimpinan, majoriti fuqaha memasukkan definisi bahawa pemimpin merupakan orang yang boleh digolongkan dalam golongan mualaf. Pemimpin tersebut perlulah mempunyai ciri-ciri tertentu sebelum layak untuk diberikan zakat. Bagi madhhab Hanafi yang tidak lagi membenarkan pemberian zakat kepada asnaf mualaf selepas pemerintahan Rasulullah SAW, pemimpin yang dibenarkan untuk menerima zakat adalah terhad kepada pemimpin Quraisy dan pahlawan Arab dengan syarat mereka mempunyai kuasa dan pengikut yang ramai yang terdiri daripada golongan muslim, munafik dan orang yang sukakan keadaan yang selamat (Al-Kasaniyy, t.th).

Pentafsiran yang memberikan keharusan mengagihkan zakat kepada pemimpin kafir dipersetujui oleh madhhab Hanbaliyy. Walau bagaimanapun, mazhab ini tidak memasukkan pemimpin Quraisy dan pahlawan Arab dalam pentafsirannya, sebaliknya ia lebih

terbuka kepada mana-mana pemimpin kafir dengan syarat ia benar-benar memimpin sesuatu kaum atau kumpulan. Selain itu, terdapat ciri yang perlu dipenuhi iaitu sama ada tujuan pemberian zakat itu untuk menggalakkan pemimpin tersebut memeluk Islam atau untuk menghentikan perbuatan jahatnya.

Madhhab Malikiyy dan Shafi'iyyy pula tidak memasukkan unsur kepemimpinan dalam pentafsiran mualaf. Walau bagaimanapun, mereka bersetuju dengan pendapat yang mengharuskan pemberian zakat kepada pemimpin tetapi ia terbatas kepada pemimpin muslim sahaja. Walaupun terdapat pendapat yang lemah dalam madhhab Malikiyy tentang keharusan pemberian zakat kepada pemimpin kafir, namun pendapat yang lebih diterima adalah sebaliknya. Madhhab Shafi'iyyy pula pada asasnya memang tidak bersetuju dengan pendapat yang mengharuskan pemberian zakat kepada orang kafir sama ada mereka adalah pemimpin atau rakyat biasa.

Definisi Mualaf Menurut Kitab Tafsir

Pemberian bahagian zakat kepada asnaf mualaf turut dibincangkan oleh para ulama tafsir di dalam kitab tafsir. Terdapat perbezaan pendapat di antara ulama bagi mendefinisikan maksud asnaf mualaf. Perbezaan pendapat ini berpunca daripada kefahaman yang berbeza tentang sesuatu dalil. Hal ini dapat difahami dengan lebih jelas dengan meneliti perbahasan ulama tentang perkara ini yang diterangkan dalam kitab tafsir seperti berikut:

Tafsir Fathul Qadir Imam Al-Shawkaniyy

Mualaf menurut Tafsir Fathul Qadir ialah orang-orang yang baru memeluk Islam (Al-Shawkaniyy, 2010). Pendapat lain mengatakan mereka ialah orang-orang kafir yang dipujuk hatinya oleh nabi Muhammad SAW agar memeluk Islam, bukan dengan cara paksaan atau dengan pedang tetapi melalui pemberian. Pendapat lain juga mengatakan mereka terdiri daripada kalangan yang memeluk Islam tetapi belum kukuh keislamannya, maka Rasulullah SAW memujuk hati mereka dengan pemberian. Ada juga pendapat yang mengatakan mereka adalah golongan yang memeluk Islam dari kalangan Yahudi

dan Nasrani. Menurut Sayyid Ibrahim, terdapat pendapat lain yang menyatakan mereka adalah golongan kaum musyrikin yang mempunyai pengikut. Rasulullah SAW memberi zakat kepada mereka untuk memujuk atau menjinakkan hati para pengikutnya supaya memeluk Islam. Rasulullah SAW pernah memberi zakat kepada beberapa orang yang memeluk Islam tetapi masih lemah iman mereka seperti Abu Sufyan bin Harb, al Harts bin Hisyam, Suhail bin Amr dan Huwaithib bin Abdul Uzza. Setiap orang daripada mereka diberikan sebanyak seratus ekor unta untuk memujuk hati mereka supaya teguh dengan agama Islam (Al-Shawkaniyy, 2010).

Tafsir Ibn Kathir

Menurut Ibn Kathir, mualaf ialah golongan yang diberi zakat untuk dijinakkan hati mereka supaya mereka memeluk agama Islam. Rasulullah SAW pernah memberi sedikit harta daripada harta rampasan perang kepada Safwan bin Umayyah. Pada waktu itu Safwan bin Umayyah yang belum memeluk agama Islam serta beberapa orang musyrikin lain menyertai Peperangan *Hunayn* yang berlaku pada tahun delapan Hijrah (Ibn Kathir, 1419H).

Tafsir al-Azhar

Berdasarkan Tafsir al-Azhar, Hamka menyatakan fikrahnya mengenai pengagihan bahagian zakat kepada asnaf mualaf. Mualaf menurut Hamka (t.th) ialah orang yang dilembutkan hatinya supaya mencintai Islam. Saiyidina Abu Bakar dalam masa pemerintahannya pernah memberi bahagian zakat kepada pemuda Nasrani, 'Adi bin Hatim dan Zabarqan bin Badar. Yang pertama ialah seorang pemuda Nasrani dan yang kedua ialah pemuda Parsi yang memeluk agama Islam. Keduanya adalah orang kaya yang disegani dalam kaum mereka dan merupakan Muslim yang baik. Tujuan diberikan zakat dengan jumlah yang banyak kepada mereka ialah untuk mempengaruhi kaum mereka supaya tertarik dengan agama Islam (Hamka, t.th).

Definisi Mualaf Menurut Tafsiran Kontemporari

Dalam menafsirkan definisi mualaf, terdapat pandangan ulama mutakhir yang cuba menggabungkan beberapa pentafsiran klasik lalu disesuaikan dengan keadaan kontemporari. Antaranya pandangan al-Qaradawiyy yang menyatakan bahawa mualaf ialah orang yang dilembutkan hatinya dengan harapan mereka akan condong kepada Islam atau menguatkan imannya atau menghentikan kejahatan mereka terhadap orang Islam atau diharapkan dapat mengambil manfaat mereka semasa mempertahankan diri daripada mereka atau menolong mereka semasa menentang musuh mereka dan sebagainya (Al-Qaradawiyy, 2000).

Menurut ‘Umar al-Ashqar pula, mualaf ialah mereka yang digerakkan hatinya kepada agama Islam dengan cara memuliakan mereka dengan pemberian, atau mereka yang iman di hatinya belum kukuh, lalu diberikan harta zakat pada kadar yang boleh memantapkan dan menggembirakan mereka dan keluarga mereka terhadap Islam (‘Umar Al-Ashqar, 2000). Pentafsiran ini memasukkan satu unsur baru berbanding pentafsiran lain iaitu unsur kadar. Kadar yang dimaksudkan ini hendaklah mencapai tahap *kifayah* sehingga memenuhi matlamat pemberian tersebut.

Menurut Wahbah al-Zuhayliyy, mualaf ialah mereka yang lemah hatinya terhadap Islam, lalu diberikan zakat untuk menguatkan pegangan mereka terhadap Islam (Al-Zuhayliyy, 1996). Penggunaan perkataan “antaranya” memberikan gambaran bahawa pentafsiran tersebut terbuka kepada lebih banyak unsur dan ciri lain selain daripada yang dinyatakan.

Menurut Fiqh Manhaji, mualaf ialah mereka yang baru memeluk agama Islam (Al-Khin, 2005). Dengan pemberian zakat kepada mereka diharap akan dapat menguatkan pegangan mereka kepada agama Islam. Islam. Begitu juga orang Islam yang terkenal dan berkedudukan tinggi di kalangan kaum mereka supaya dengan zakat yang diberikan dapat menarik minat golongan mereka keada Islam. Seterusnya kepada orang Islam yang berada di tempat-tempat yang berbahaya untuk melindungi orang lain daripada serangan orang kafir dan keganasan puak pelampau, atau yang bertugas memungut zakat daripada penduduk yang tidak dapat dihantarkan ‘amil kepada mereka. Mereka semua diberikan

bahagian zakat sekiranya orang Islam memerlukan mereka. Sebaliknya jika mereka tidak diperlukan, mereka tidak perlu diberikan apa pun (Al-Khin, 2005).

Terdapat fuqaha yang mengkategorikan golongan asnaf mualaf kepada dua golongan, iaitu seorang muslim yang baru memeluk Islam dan orang kafir. Ibn al-‘Arabiyy (t.th) memperincikan pembahagian setiap asnaf mualaf kafir kepada dua bahagian, iaitu mualaf muslim dan mualaf kafir musyrik. Mualaf Muslim terbahagi kepada empat jenis, iaitu Muslim yang lemah imannya walaupun telah memeluk agama Islam, ketua kabilah yang ramai pengikut, penduduk Muslim yang menetap di sempadan negeri serta berjiran dengan golongan kafir dan negara musuh dan ketua kabilah yang tinggal jauh daripada pusat pemerintahan dan terdapat penduduk tempatan membayar zakat kepada mereka kerana tidak terdapat pegawai zakat khas yang ditugaskan disebabkan kos pengurusan yang tinggi. Menurut Ibn al-‘Arabiyy (t.th), mualaf kafir musyrik pula terbahagi kepada dua bahagian. Pertama, kafir musyrik yang diharapkan kebaikan mereka berdasarkan minat dan kecenderungan mereka terhadap ajaran Islam dan yang kedua golongan musyrikin yang menggugat kesejahteraan orang Islam dan aktiviti dakwah Islam. (Ibn al-‘Arabiyy, t.th)

Merujuk kepada definisi mualaf menurut tafsiran kontemporari tersebut, definisi yang diberikan oleh para ulama kontemporari seperti Yusuf al-Qardhawiyy, Wahbah al-Zuhayliyy, Mustafa al-Khin dan ‘Umar Al-Ashqar ternyata dilihat tidak banyak berbeza dengan definisi yang diberikan oleh para ulama terdahulu, iaitu mereka yang baru memeluk agama Islam yang diberikan zakat untuk menguatkan pegangan mereka terhadap Islam.

Definisi Mualaf Menurut Enakmen Pentadbiran Agama Islam Negeri Di Malaysia

Tafsiran mualaf turut diperuntukkan di dalam Enakmen Pentadbiran Agama Islam Negeri di Malaysia. Definisi mualaf menurut tafsiran undang-undang adalah seperti berikut:

Bil.	Negeri	Tafsiran	Enakmen
1	Pulau Pinang	Berdasarkan seksyen 2 (1), “Mualaf ertinya seseorang yang baru memeluk agama Islam di bawah seksyen 107 (1), iaitu; (a) mengucap dua kalimah Syahadah dalam bahasa Arab secara jelas; (b) dalam keadaan sedar bahawa kalimah itu bermakna “Aku menjadi saksi bahawa tiada Tuhan melainkan Allah dan aku menjadi saksi bahawa Nabi Muhammad S.A.W. ialah Pesuruh Allah”; dan (c) pengucapan dibuat dengan kerelaan hati orang itu sendiri. (2) Seseorang yang tidak dapat bercakap boleh menggunakan isyarat yang menunjukkan makna kalimah Syahadah tersebut.	Enakmen Pentadbiran Agama Islam (Negeri Pulau Pinang) 2004
2	Kedah	“Mualaf” ertinya seseorang yang baru memeluk Agama Islam di bawah seksyen 70(1), iaitu; (a) mengucap dua kalimah Syahadah dalam bahasa Arab secara jelas;	Enakmen Pentadbiran Undang-Undang Islam (Kedah Darul Aman) 2008

Analisis Pentafsiran Mualaf Menurut Islam

Bil.	Negeri	Tafsiran	Enakmen
		(b) dalam keadaan sedar bahawa kalimah itu bermakna “Aku menjadi saksi bahawa tiada Tuhan melainkan Allah dan aku menjadi saksi bahawa Nabi Muhammad S.A.W. ialah Pesuruh Allah”; dan (c) pengucapan dibuat dengan kerelaan hati orang itu sendiri. (2) Seseorang yang tidak dapat bercakap boleh menggunakan isyarat yang menunjukkan makna kalimah Syahadah tersebut.	
3	Perak	“Mualaf” ertinya seseorang yang baru memeluk agama Islam di bawah seksyen 96 (1), iaitu; (a) mengucap dua kalimah Syahadah dalam bahasa Arab secara jelas; (b) dalam keadaan sedar bahawa kalimah itu bermakna “Aku menjadi saksi bahawa tiada Tuhan melainkan Allah dan aku menjadi saksi bahawa Nabi Muhammad S.A.W. ialah Pesuruh Allah”; dan (c) pengucapan dibuat dengan kerelaan hati orang itu sendiri. (2) Seseorang yang tidak dapat bercakap boleh menggunakan isyarat yang menunjukkan makna kalimah Syahadah tersebut.	Enakmen Pentadbiran Agama Islam (Perak) 2004

Bil.	Negeri	Tafsiran	Enakmen
4	Selangor	Seksyen 2 (1) “Mualaf ertinya seseorang yang baru memeluk agama Islam di bawah seksyen 107(1), iaitu; (a) mengucap dua kalimah Syahadah dalam bahasa Arab secara jelas; (b) dalam keadaan sedar bahawa kalimah itu bermakna “Aku menjadi saksi bahawa tiada Tuhan melainkan Allah dan aku menjadi saksi bahawa Nabi Muhammad S.A.W. ialah Pesuruh Allah”; dan (c) pengucapan dibuat dengan kerelaan hati orang itu sendiri. (2) Seseorang yang tidak dapat bercakap boleh menggunakan isyarat yang menunjukkan makna kalimah Syahadah tersebut.	Enakmen Pentadbiran Agama Islam (Negeri Selangor) 2003
5	Negeri Sembilan	Seksyen 2 (1) “Mualaf ertinya seseorang yang baru memeluk agama Islam di bawah seksyen 107(1), iaitu; (a) mengucap dua kalimah Syahadah dalam bahasa Arab secara jelas; (b) dalam keadaan sedar bahawa kalimah itu bermakna “Aku menjadi saksi bahawa tiada Tuhan melainkan Allah dan aku menjadi saksi bahawa Nabi Muhammad S.A.W. ialah Pesuruh Allah”; dan (c) pengucapan dibuat dengan kerelaan hati orang itu sendiri.	Enakmen Pentadbiran Agama Islam (Negeri Sembilan) 2003

Analisis Pentafsiran Mualaf Menurut Islam

Bil.	Negeri	Tafsiran	Enakmen
		(2) Seseorang yang tidak dapat bercakap boleh menggunakan isyarat yang menunjukkan makna kalimah Syahadah tersebut.	
6	Melaka	“Mualaf” ertinya seseorang yang baru memeluk agama Islam di bawah seksyen 95(1), iaitu; (a) mengucap dua kalimah Syahadah dalam bahasa Arab secara jelas; (b) dalam keadaan sedar bahawa kalimah itu bermakna “Aku menjadi saksi bahawa tiada Tuhan melainkan Allah dan aku menjadi saksi bahawa Nabi Muhammad S.A.W. ialah Pesuruh Allah”; dan (c) pengucapan dibuat dengan kerelaan hati orang itu sendiri. (2) Seseorang yang tidak dapat bercakap boleh menggunakan isyarat yang menunjukkan makna kalimah Syahadah tersebut.	Enakmen Pentadbiran Agama Islam (Negeri Melaka) 2002
7	Johor	Seksyen 2 (1) “Mualaf ertinya seseorang yang baru memeluk agama Islam di bawah seksyen 107(1), iaitu; (a) mengucap dua kalimah Syahadah dalam bahasa Arab secara jelas;	Enakmen Pentadbiran Agama Islam (Negeri Johor) 2003

Bil.	Negeri	Tafsiran	Enakmen
		(b) dalam keadaan sedar bahawa kalimah itu bermakna “Aku menjadi saksi bahawa tiada Tuhan melainkan Allah dan aku menjadi saksi bahawa Nabi Muhammad S.A.W. ialah Pesuruh Allah”; dan (c) pengucapan dibuat dengan kerelaan hati orang itu sendiri. (2) Seseorang yang tidak dapat bercakap boleh menggunakan isyarat yang menunjukkan makna kalimah Syahadah tersebut.	
8	Terengganu	“Mualaf” ertinya seseorang yang baru memeluk agama Islam di bawah seksyen 91(1), iaitu; (a) mengucap dua kalimah Syahadah dalam bahasa Arab secara jelas; (b) dalam keadaan sedar bahawa kalimah itu bermakna “Aku menjadi saksi bahawa tiada Tuhan melainkan Allah dan aku menjadi saksi bahawa Nabi Muhammad S.A.W. ialah Pesuruh Allah”; dan (c) pengucapan dibuat dengan kerelaan hati orang itu sendiri. (2) Seseorang yang tidak dapat bercakap boleh menggunakan isyarat yang menunjukkan makna kalimah Syahadah tersebut.	Enakmen Pentadbiran Hal Ehwal Agama Islam (Terengganu) 2001

Bil.	Negeri	Tafsiran	Enakmen
9	Pahang	“Mualaf” ertinya seseorang yang baru memeluk agama Islam.	Enakmen Pentadbiran Undang-Undang Islam 2001
10	Perlis	Tiada tafsiran khusus di dalam enakmen	Tiada
11	Wilayah Persekutuan	Tiada tafsiran khusus di dalam akta	Tiada
12	Kelantan	Tiada tafsiran khusus di dalam enakmen	Tiada
13	Sabah	Tiada tafsiran khusus di dalam enakmen	Tiada
14	Sarawak	Tiada tafsiran khusus di dalam ordinan	Tiada

Jadual 2: Definisi Mualaf Menurut Enakmen Pentadbiran Agama Islam Negeri

Berdasarkan jadual 2 di atas, tafsiran yang diperuntukkan di dalam Enakmen Pentadbiran Agama Islam bagi negeri seperti Pulau Pinang, Kedah, Perak, Selangor, Negeri Sembilan, Melaka, Johor, Terengganu dan Pahang, mualaf dapat ditafsirkan sebagai seseorang yang baru memeluk agama Islam dengan mengucapkan dua kalimah Syahadah dalam bahasa Arab secara jelas dan sedar akan maksud perkataan tersebut serta pengucapan yang dibuat adalah dengan kerelaan hati individu itu sendiri tanpa ada paksaan daripada mana-mana pihak. Manakala bagi mualaf yang mengalami kurang upaya seperti tidak boleh betutur, dibolehkan menggunakan Bahasa isyarat yang boleh difahami untuk membolehkannya memeluk agama Islam sebagaimana individu yang lain. Tafsiran mualaf menurut Enakmen Pentadbiran Agama Islam di setiap Negeri adalah sama kecuali bagi negeri Perlis, Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur, Kelantan, Sabah dan Sarawak kerana tidak terdapat tafsiran khusus bagi istilah mualaf yang dinyatakan di dalam enakmen dan akta.

Bil	Tafsiran	Pulau pinang	Selangor	Kedah	Sarawak	Melaka	Terengganu	Negeri Sembilan	Johor	Pahang	Perlis	Perak	Kelantan	Wilayah Persekutuan	Sabah	JAWHAR
1	Seseorang yang baru memeluk agama Islam i. mengucapkan dua kalimah syahadah dalam Bahasa Arab secara jelas ii. dalam keadaan sedar bahawa kalimah itu bermakna “Aku menjadi saksi bahawa tiada Tuhan melainkan Allah dan aku menjadi saksi bahawa Nabi Muhammad S.A.W. ialah Pesuruh Allah”; dan iii. pengucapan dibuat dengan kerelaan hati orang itu sendiri iv. seseorang yang tidak dapat bercakap boleh menggunakan isyarat yang menunjukkan makna kalimah Syahadah tersebut.	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/				
2	Seseorang yang baru memeluk agama Islam.									/						
3	Tiada tafsiran di dalam enakmen/akta.				/						/		/	/	/	/

Jadual 3: Ringkasan Definisi Asnaf Mualaf Menurut Enakmen Pentadbiran Agama Islam Negeri-Negeri di Malaysia

Berdasarkan jadual 3, dapat dirumuskan bahawa majoriti negeri-negeri di Malaysia mentafsirkan golongan mualaf sebagai seorang yang baru memeluk agama Islam. Menurut Enakmen Pentadbiran Agama Islam Negeri, elemen-elemen yang perlu diambil kira untuk mengesahkan pengislaman seseorang adalah dengan mengucapkan dua kalimah syahadah dalam Bahasa Arab secara jelas, dalam keadaan sedar dan dengan kerelaan hati sendiri, tanpa paksaan dari mana-mana pihak untuk memeluk agama Islam. Namun terdapat beberapa negeri yang tidak memberi penafsiran khusus kepada istilah mualaf, iaitu negeri Perlis, Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur, Kelantan, Sabah dan Sarawak.

KESIMPULAN

Definisi mualaf telah dibincangkan secara terperinci dan dibahaskan oleh para ulama terdahulu dan kontemporari. Berdasarkan definisi-definisi yang telah disenaraikan dan dianalisa oleh penyelidik dalam kajian ini, dapat dirumuskan bahawa terdapat perbezaan definisi yang diberi oleh para ulama terdahulu dan kontemporari dalam mendefinisikan asnaf mualaf. Definisi asnaf mualaf adalah berbeza menurut mazhab kerana setiap mazhab mempunyai aspek penilaian yang berbeza dalam menetapkan definisi bagi asnaf mualaf berdasarkan hujah-hujah tertentu. Begitu juga dalam konteks di Malaysia, definisi asnaf mualaf secara umumnya didefinisikan sebagai mereka yang dijinakkan hatinya atau yang diharapkan kecenderungan hatinya untuk menerima Islam atau mereka yang baru memeluk Islam dan belum kukuh Islamnya.

RUJUKAN

Al-Quran

- Al-Bukhariyy, Mahmood Ibn Mazah. (2004). *Al-Muhit al-Burhani fi Fiqh al-Numani*. Beirut: Dar al-kutub al-Alamiah.
- Al-Bahutiyy, Mansur bin Yunus bin Idris. (1982). *Kashshaf al-Qina^can Matn al-Iqna^c*. Beirut: Dar al-Fikr.
- Al-Ghazaliyy, Muhammad Ibn Muhammad. (t.th). *al-Wasit fi al-Mazhab*. Kaherah: Dar al-Salam.
- Al-Khin, Mustafa; Al-Bugha, Mustafa; Al-Sharbajiyy, Ali. (2005). *Fiqh Al-Manhaji: Manhaj Fiqh As-Syafie*. Jilid II. Kuala Lumpur: Prospecta Printers Sdn. Bhd.
- Al-Marghinaniyy, Burhanuddin Abu al-Hasan ‘Ali bin Abi Bakr. (1990). *al-Hidayah Syarh Badayah al-Mubtadi*. Jil. 1. Beirut: Dar al-Kutub al-‘Ilmiyah.
- _____. (2004). *al-Hidāyah fi Sharh Bidāyat al-Mubtadij*. j.9. Beirut: Dar al-Kutub al-‘Ilmiyah.
- Al-Nawawiyy, Mahyuddin B. Sharf. (Tahqiq: Muhammad Najib Muti^ci). (t.th.). *Kitab al-Majmu^c ala Sharh al-Muhazzab Li al-Shiraziyy*. Jeddah: Maktabah Irshad.
- _____. (1995). *al-Majmu^c Syarah Muhazzab lil-Syiraziyy*. Kaherah: Dar al- Ehya’ Turath al-^cArabi.
- Al-Qaradawiyy, Yusuf Abdullah. (2000). *Fiqh al-Zakah: Dirasah Muqaranah li Ahkamiha wa Falsafatiha fi Daw’ al-Qur’an wa al-Sunnah*. Beirut: Mu’assasat al-Risalah.
- Al-Qurtubiyy, Mohammad Ahmad al-Ansari. (t.t). *Jami’ al-Ahkam al-Qur’an*, j.8, Beirut: Dar al-Kutub al-‘Ilmiyyah, h. 113.
- Al-Sarakhsi, Muhammad Ibn Ahmad Ibn Abi Sahl Abu Bakr. (1986). *Al-Mabsut*. Beirut: Dar al-Ma’rifah.
- Al-Shawkaniyy, Muhammad Ibn Ali (Tahqiq & Takhrij: Sayyid Ibrahim). (2010). *Tafsir Fathul Qadir*. c.1, j.4. Jakarta: Pustaka Azzam.

- _____. (2005). *Nail al-Awtar Syarah Muntaqa al Akhbar Min Ahadith Sayyid al-Akhyar*. Kaherah: Maktabah al Safa.
- Al-Shiraziyy, Abu Ishak Ibrahim Ibn Ali. (t.th.). *Al-Muhadzab fi al-Fiqh al-Imam al- Shafi'iy*. t.tp: Dar al-Kutub al-Ilmiah.
- _____. (t.th.). *at-Tanbih fi al-Fiqh Shafi'iy*. t.tp: 'Alim al-Kutub.
- Al-Yamaniyy, Yahya bin Abi al-Khair bin Salim al-'Imrani. (2000). *Al-Bayan fi Mazhab Shafi'iy*. c.1. t.tp: Dar al-Minhaj.
- Al-Zuhayliyy, Wahbah (1997), *Fiqh Islami wa Adillatuh*. c.4. j. 3. Damsyik: Dar al-Fikr.
- Hairunnizam Wahid, Sanep Ahmas & Radiah Abdul Kader. (2010). "Pengagihan Zakat Oleh Institusi Zakat Kepada Lapan Asnaf: Kajian Di Malaysia". Jurnal Pengurusan JAWHAR. Vol.4. No.1 (2010). Kuala Lumpur: Percetakan Nasional Malaysia Berhad.
- Hamka, Abdul Malik Karim Amrullah. (1990). *Tafsir al-Azhar*. j.4. Singapura: Pustaka Nasional PTE LTD.
- Hasanah Abd Khafidz. (2006). *Asnaf Lapan : Kesan Nilai Semasa dan Setempat dalam Menentukan Pentafsirannya di Malaysia*.
- Ibn Kathir, Ismail Ibn 'Umar al-Dimashqi. (Tahqiq: Sami Ibn MUhammad Salamah. (1999). *Tafsir al-Quran al-'Azim*. Beirut: Dar al-Kutub al-Ilmiah.
- _____. (1992). *al-Bidayah wa al-Nihayah*. j.2. Beirut: Dar al-Fikr.
- Ibn Manzur, Muhammad bin Makran Ibn Manzur al-Afriqiyy al-Misriyy. (t.th). *Lisan al- 'Arab*, Beirut: Dar al-Bayrut.
- Ibn Qudamah, Abdullah Ibn Ahmad Ibn Muhammad al-Maqdisiyy. (1992). *al-Mughni 'ala mukhtasar al-Kharqi*. Sunt. 'Abd al-Salam Muhammad 'Ali Syahin. Beirut: Dar al-Kutub al-'Ilmiyah.
- Ibn Rusyd, Muhammad Ibn Ahmad Al-Qurtubi. (1996). *Bidayat al-Mujtahid wa Nihayat al-Muqtasid*. j.2, Beirut: Dar al-Kutub al-'Ilmiyah.

- Kamus Dewan (Edisi Keempat). (2010). Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Mahmood Zuhdi Abd. Majid. (2003). *Pengurusan Zakat*. c.1. Selangor: Dawama Sdn. Bhd.
- Muhammad Ramzi Omar. (2004). *Zakat Menurut Empat Mazhab*. c.1. Selangor: Pustaka Ilmi.
- Mujaini Tarimin. (2006). *Golongan Penerima Zakat: Agihan Dana Secara Lebih Berkesan*. Shah Alam: Pusat Penerbitan Universiti (UPENA) UiTM.
- Qal'ajiyy, Muhammad Rawas. (2010). *Mu'jam Lughah al-Fuqaha*. Beirut: Dar an-Nafaes.
- Uwais, Abd al-Halim. (2004) *Mausu'ah al-Fiqh al-Islami al-Mu'asir*. c.1. Mansurah: Dar al-Wafa.
- Zainal Abidin Safarwan. (1995). *Kamus Besar Bahasa Melayu Utusan*. Kuala Lumpur: Utusan Publications & Distributors.

Rujukan Pengurusan dan Perundangan

- Bahagian Agihan Zakat, Laporan Tahunan 2012, Majlis Agama Islam Melaka.
- Bahagian Zakat, Baitulmal Majlis Agama Islam Negeri Sembilan.
- Berdasarkan Manual Prosedur Pengurusan Agihan Zakat, Pusat Zakat Sabah.
- Enakmen Pentadbiran Agama Islam (Negeri Johor) 2003.
- Enakmen Pentadbiran Agama Islam (Negeri Melaka) 2002.
- Enakmen Pentadbiran Agama Islam (Negeri Pulau Pinang) 2004.
- Enakmen Pentadbiran Agama Islam (Negeri Selangor) 2003.
- Enakmen Pentadbiran Agama Islam (Negeri Sembilan) 2003.
- Enakmen Pentadbiran Agama Islam (Perak) 2004.
- Enakmen Pentadbiran Hal Ehwal Agama Islam (Terengganu) 2001.
- Enakmen Pentadbiran Undang-Undang Islam (Kedah Darul Aman) 2008.

Enakmen Pentadbiran Undang-Undang Islam 2001.

Garis Panduan Umum Agihan Zakat Majlis Agama Islam Dan Adat Melayu Perak.

Majlis Agama Islam Dan Adat Melayu Terengganu dalam 'Buku Panduan Skim Agihan Bantuan Zakat', 2007.

Majlis Agama Islam dan Adat Resam Melayu Pahang dalam brosur 'Zakat Dijana, Asnaf Dibela.

Majlis Agama Islam Negeri Johor dalam 'Panduan Permohonan Bantuan Zakat'.